

ETIM.

Del llatí NAUCLERUS (gr. ναύκληρος) «nauxer, pilot» (*DECat.* v, 887a24-b2); segurament perquè els pilots s'orientaven per aquest cim vist de lluny, per trobar l'entrada del port de Barcelona. J.F.C. Nom que en certa manera es repetí en el parlar dels pescadors, anomenant *Sató(r)* (<IPSA TURRE) el cim de St. Pere Màrtir que veuen des de mar enfora. Oït per Casac. i M.T. Montanya, als de Badalona, Vilanova etc.

Naudí, *-dina*, documentats com NP antics a Andorra. En docs. llegits per Casac. d'un arxiu privat a Canillo: Domingo *Naudí* a. 1624, i en un altre de 1620, casament de Maria *Naudina*, filla de Dom. *Naudí*. Aquella és fem. extret del nom del seu pare, i aquest sembla format per aglutinació del títol *N'* (=En) amb el NP germ. ALDIN, -INA, que es documenta en la variant *Aldena* en un doc. rossellonés de 936 i *Audena* com NL menor als afores de la Sd'Urg. (vol. II 274b21ss). És probable que s'hi sumés el cogn. i NL tortosí *Audí* (que és d'origen aràbic II 275 a91ss) i que els andorrans ho interpretren com un derivat del nom de la regió i riu de l'*Aude*, nom també pirinenc.

NAÜJA

Poble de l'alta Cerdanya, uns 6 k. a l'E. de Puigcerdà i poc més al SO. de Sallagosa.

Pron.: *nəüžə*, oït en les enqs. de 1959, a tots els pobles del voltant, entre elles la de *Naüja* (XXIII, 21-23).

MENCIONS ANT.: 839, Acta C. Sd'Urg.: «--- Darnacollecta ('Santa Llocaia'), vel *Anaugia*, Olcegia ---» (id. còpia S. XII, i *Anauga* al Capbreu vulgar, ed. Pujol n° 178); 1011: «Palazolo et in Anauga et Olceja ---» (MarcaH. § 164, 980.52). I un altre de 1011, que cito amb òbvies esmenes: «--- de Olcigia et de *Anauia*, de Salciep, et de Equaleges (V. l'art. Càldegues), Ur, Angustrina ---» (mal llegit *Anama*) (*MarcaH.*, § 165, col. 285.45); 1030: *Anauja* (Alart., *Priv.* 31); 1122: «villa vocata *Anauga*» (*Li.Fe.Ma.* II, 157.6f.); 1163: «*Anauja*...Cabot,---» (col.le. Moreau LXXIII); 1183: *Anauja* (*BABL* II, 419); 1205: «adj<acenci>a Sti. Jachobi de *Hanahuja* --- Petro de za maisó de *Hanahuja* (*Cart.* Alart-Henry III, 29); 1210: «--- de *Anauia* et Gillelmus, parcerius eius ---» (*InvLC*, s. v. *parcer*, 149); 1359: *Nabuia* (*CoDoACA* XII, 36); 1374, en regesta (*SerraCV. Pinós Mpl.* III, 233).

Ponsich, *Toponímia* 144 només en dona dues cites corrompudes per confusió amb l'immediat *Saneja* (*Sanaugia* 1001, *Sanugia* 1013).

En conclusió hi ha la forma unànime *Anaüja* (sal-

vant les òbvies grafies llatinitzades en *-gia*, o *-uga*).

ETIM. M. Lübke (*BDC* XI, 4) s'havia limitat a equiparar-lo amb els altres NLL cerdans d'origen bascoide en *-gia -egia*. En l'essencial dono l'etim. en l'estudi d'*E.T.C.* I, 153-160, dins el quadro dels noms en *-guja* o *-(g)uja*, formats amb el proto-basc -GÖIA, (bc. mod. *-goien* 'amunt'), posant-lo com paral·lel de diverses parelles: com *Estaiüja / Estavar*, format amb *-BARR* 'dessota'; *Barguja* situat damunt de *Bar*; *Ataiüja* «damunt el portell» (bc. *ata-*) etc. En altres treballs posteriors ho he ampliat amb notes sobre (*Açanui* en relació amb *Sanaiüja* i *Aguja* (arts. publ. a la lletra A-); en els arts. *Cerdanya* i *Llívia* hem vist *Gorguja* < KERE-GOIA, format amb KERE, nom indígena de Llívia; *Olo-(g)uja* (> *Oluges*) en relació amb OLO-ANDI (> *Olván*) etc.

Deia allà: «fins en el cas de *Naüja*, abans *Anahuja*, podem veure una disposició topogràfica anàloga a la de les parelles *Estaiüja / Estavar*; car, d'una banda, uns 3 k. al NE. de *Naüja*, hi ha el veïnat dit les Cases d'*Anš*, un poc més baix que *Naüja*, però va ser el nom antic del llogaret avui dit *Les Pereres*, a 1100 alt., 5 k. O. de *Naüja*, que es troba situada a un nivell superior en 205 metres.

D'altra banda en efecte, en visible contrast amb la situació d'aquests llocs veïns, heus aquí, realment, la situació de *Naüja*: «en lloc enlairat, dominant la plana de Cerdanya: en el rempeu de la serra, en un contrafort que separa les caients del torrent del Botàs de les de la serra Mitjana» (C.A. Torras, *Pir. Cat.* IX, 163); «adossé à la montagne près des Ravins del Boutas et de Serre Mitjane» (Brousse, *Cerd. fr.*, 195). Li escau, doncs, la formació amb -GOIA, pròpia dels llocs elevats.

També aquells noms formats amb el 1^r component de *Anaiüja*, ens consten amb gran antiguitat, com he exposat a l'art. *Anš* del vol. II: «*villa Annos*» a. 875, *Annes* 950, *Anns* 1063. Un altre *Anes* fins avui amb *-e* conservada, és a la baixa Cerdanya, esq. Segre, vora Bellver: ja el tenim escrit així a l'a. 1073 i el 1215. I encara un altre *Anes*, no lluny d'allà però a la dr. del Segre, amb dues cites del S. X, i sengles de 1073 i 1215 (lletra A.).

Aquestes formes, en conjunt, suposen també una base ANE- o ANA-, que és la d'ANA-GOIA > *Anaiüja*. No dubtem gens que es tracta d'un arrel bascoide, potser la que, amb un altre sufix, ha donat *Anás* (altre art. supra); i tampoc no dubto gaire a veure-hi un sentit pastoral —molt d'acord amb les prades de tot Cerdanya—, que pot ser la que apareix en el basc *antzu* 'fructífer' i d'altra banda 'estèril', segons la doble possibilitat futura de *antzu* 'anyell o ovella o cabra que encara no han procreat' (Mitxelena, *Apell.* § 69); com sigui que *-tzu* és un sufix basc dels més fecunds.

En conclusió: ANA-GÖIA 'dalt dels ANA' 'dalt, a les terres pasturables'.